Heikki Taulu 19.10.2022 HE 176/2022 vp

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 13.10.2022

HE 176/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle työttömien opiskelua ja työttömyysturvaoikeutta koskevaksi lainsäädännöksi

Akava ry kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen otsikon asiassa

Työttömyyden aikainen opiskelu, sivu- ja päätoimiset opinnot

Akava pitää esitystä oikeansuuntaisena, mutta riittämättömänä: esitys lisää työttömänä opiskelun mahdollisuuksia vain hyvin vähäisessä määrin, vaikkakin se näiltä osin vähentää opiskeluun liittyvää byrokratiaa. Pohjoismaiseen työvoimapalvelumalliin sisältyvä määrällinen työnhakuvelvollisuus varmistaa työttömyysturvan vastikkeellisuuden eli työttömien aktiivisen työnhaun joka tapauksessa, joten työttömänä opiskelua ei mielestämme ole tarpeen kontrolloida lähellekään nykyisessä määrin.

Esitämmekin, että työttömänä opiskelun mahdollisuuksia lisättäisiin ehdotettua laajemmin. Tämä voitaisiin toteuttaa niin, että päätoimisina opintoina pidettäisiin vain niitä opintoja, joissa työtön opiskelisi aikuisten perusopetuksen opintoja, nuorille tarkoitettuja lukio-opintoja tai ammatillisia valmiuksia antavaan tutkintoon johtavia opintoja, mukaan lukien korkeakoulututkintoon johtavat opinnot. Tämä vastaisi esitysluonnoksen vaihtoehtoisissa toteuttamistavoissa esitettyä tapaa.

Muut kuin edellä mainitut opinnot eivät vaikuttaisi oikeuteen saada työttömyysetuutta eli niitä pidettäisiin jatkossa sivutoimisina opintoina. Käytännössä tämä tarkoittaisi sitä, ettei muita opintoja tarvitsisi ilmoittaa, eikä niitä selvitettäisi työttömyysetuutta hakiessa, mikä yksinkertaistaisi hakuprosessia merkittävästi. Näitä opintoja ei toisaalta otettaisi huomioon työnhakuvelvollisuutta asetettaessa tai harkittaessa, onko hakijalla pätevä syy kieltäytyä tarjotusta työstä. Näihin opintoihin osallistuminen ei siis myöskään olisi peruste työttömän tärkeimmästä velvollisuudesta, eli työnhausta, laistamiselle.

Työnhakuvelvollisuus omaehtoisen työttömyysetuudella opiskelun aikana

Akava kannattaa osaamisen kehittämisen mahdollisuuksien parantamista hyvin laajasti. Mielestämme on kuitenkin nopean työllistymisen tavoitteen näkökulmasta perusteltua, että jo valmiiksi tutkinnon omaavalla työttömällä työnhakuvelvollisuus on vaativampi, kuin sellaisella työttömällä, jolla ei jo valmiiksi ole ammatillisia valmiuksia antavaa tutkintoa.

On mahdollista, että työmarkkinoiden näkökulmasta hyvin vanhentuneen tai esimerkiksi työllistävyydeltään väärälle alalle kohdistuvan tutkinnon ero ammatillisia valmiuksia antavan tutkinnon puuttumiseen kokonaan ei välttämättä ole suuren suuri. Uskoaksemme työnhaun ja menestyksekkään opiskelun yhdistäminen ei ole mahdotonta. Myös työssä käyminen ja opiskelu on usein mahdollista yhdistää.

Akava ry:n puolesta

Heikki Taulu
ekonomisti

Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
www.akava.fi